Anul XLIV. Nr. 2 bis — 4 Pagini — EXEMPLARUL: IN ŢARA 2 LEI, IN STRAINATATE 4 LEI — 4 Pagini — Duminică 3 Ianuarie 1926

ABONAMENTE — IN ŢARA—STRAIN. Lei 180 | 3 luni | 380; 350 | 6 " | 700; 650 | 12 " | 1300

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGĂ
TELEGRAFICE şi TELEFONICE

ABONAMENTE la „VESELIA" „Universul Literar" „Ziarul Călător." Câte 210 lei în ţara 420 lei în străin. pe an

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Redacţia şi Administraţia: Bucureşti, str. Brezoianu, 11

TELEFON: Direcţia 13/72—64/64 — Administraţia 13/71 — Secretariatul de redacţie 56/43 — Redacţia: Coresp. cu provincia 2/98—35/31

PRINŢUL CAROL NU MAI ESTE MOŞTENITORUL TRONULUI

Cuvântul M. S. Regelui: „Tatăl se supune Regelui"

Declaraţiile Patriarhului şi ale şefilor de partide politice

Consiliul de coroană, convocat eri la Sinaia, din iniţiativa M. S. Regelui, a luat hotărîrea să accepte renunţarea la tron a Principelui Carol, în urma declaraţiilor impresionante şi categorice făcute de Suveran. Pus în dureroasa situaţie de a cere El însuşi acceptarea renunţării la tron a fiului Său, Regele a luat în seamă interesele supreme ale ţării şi necesitatea menţinerei prestigiului Dinastiei, trecând peste orice consideraţiuni sentimentale.

Datoria faţă de ţară şi dinastie I-a impus primului Rege al României Mari această hotărîre, pe cât de dureroasă, pe atât de necesară.

Principele Carol a renunţat, după propria sa voinţă şi după expresa sa dorinţă, nu numai la succesiunea tronului şi la toate prerogativele ce decurg din această calitate, dar şi la aceea de membru al Familiei Regale române.

In urma celor hotărîte la Sinaia şi în conformitate cu pactul nostru fundamental, succesiunea tronului va fi asigurată în persoana A. S. R. Principele Mihai. In acest scop au fost convocate Adunările legiuitoare în ziua de Luni 4 Ianuarie c.

Regele Ferdinand, în ziua urcărei Sale pe tron, a promis solemn în faţa reprezentanţilor naţiunii că va fi „bun român". Suveranul Şi-a ţinut promisiunea.

El a împărtăşit cu însufleţire aspiraţiile legitime ale neamului nostru, a condus armata la victorie şi a înfăptuit sub domnia Sa glorioasă unirea tuturor românilor.

Eri, când s'a pus în discuţiunea sfetnicilor ţării, actul renunţării la tron al Principelui Carol, Regele Ferdinand a chibzuit că interesele Ţării şi ale Dinastiei impun grabnic asigurarea succesiunei la tron, în persoana A. S. R. Principelui Mihai. Poporul român, strâns unit în jurul Tronului, urează noului Principe Moştenitor, Mihai, viaţă lungă!

Consiliul de Coroană

Consiliul de Coroană convocat la Sinaia din iniţiativa M. S. Regelui a întrunit pe toţi membrii guvernului aflaţi în ţară şi anume d-nii Ion şi Vintilă Brătianu, Al. Constantinescu, I. G. Duca, G. Mârzescu, gen. Mărdărescu, I. Inculeţ, I. Nistor, Tancred Constantinescu, dr. C. Angelescu, Al. Lapădatu, N. N. Săveanu, N. D. Chirculescu, G. Tătărescu şi G. Cipăianu, (d-nii general A. Văitoianu, la Berlin şi gen. Tr Moşoiu la Bruxelles).

Cu un tren regal au sosit şi Regele Georgo al Greciei, Regina Elisabeta a Greciei şi A. S. R. Principesa Moştenitoare Elena.

Cu diferite trenuri, au sosit la Sinaia, să participe la consiliul de Coroană: S. Sa Patriarhul dr. Miron Cristea, d-nii N. Iorga, Iuliu Maniu, gen. Prezan, gen. Coandă, Al. Vaida-Voevod, gen. Averescu, Ion Mihalache şi Mihail Orleanu.

Trenul special, care a plecat la ora 8 şi 50 dim. din gara de Nord, a ajuns la Sinaia la 12 fără 10, transportând pe cei mai mulţi din miniştri, pe d-nii N. Iorga, gen Averescu, gen. Prezan şi pe ziarişti.

Pe peronul gărei Sinaia

Pe peronul gărei Sinaia erau reprezentanţii autorităţilor şi miniştrii sosiţi mai înnante, iar peste câtva timp a sosit şi d. Ion Brătianu.

D. prof. N. Iorga a fost invitat de către un reprezentant al Regelui să se ducă cu un automobil regal imediat la Castelul Peleş, unde era aşteptat în audienţă de M.M. L.L. Regele şi Regina.

Pe peronul gărei Sinaia, d. prim-ministru Ion Brătianu s'a întreţinut rând pe rând, cu d-nii gen. Prezan, gen. Averescu şi d-nii miniştri Al. Constantinescu, I. G. Duca şi G. Mârzescu.

După o scurtă consfătuire într'unul din vagoanele ministeriale, membrii guvernului au plecat, în automobile, la villa Ghica, unde au prânzit cu toţii.

Audienţele

Dela 9 dim. şi până la orele 4 d. a., M. S. Regele a primit pe rând, în audienţă pe d-nii Ion Brătianu, Iuliu Maniu, Al. Vaida-Voevod, g-ral C. Coandă, N. Iorga I. Mihalache, g-ral Averescu, P. S. Sa Patriarhul Miron Cristea, M. G. Orleanu şi g-ral Prezan.

In audienţele acestea M. S. Regele a comunicat scrisoarea A. S. R. Principelui Moştenitor şi hotărîrea nestrămutată a M. Sale de-a primi renunţarea Prinţului Carol la succesiunea Tronului, precum şi la dreptul de-a mai face parte din Familia Regală.

Toate stăruinţele unora dintre bărbaţii de Stat citaţi, de-a se încerca încă o intervenţie pe lângă Prinţul Carol de-a reveni asupra hotărîrii sale, au fost zadarnice, lovindu-se de voinţa de fier a Regelui.

M. S. Regele era profund îndurerat, dar şi hotărît să nu se mai continue nici o clipă situaţia de până acum.

Clipe de emoţie

Cum era şi firesc, în Sinaia a domnit toată vremea o vie frământare în public, în aşteptarea hotărîrilor consiliului.

*

La ora 4 d. a., toţi cei 15 membrii ai guvernului şi cei zece consilieri ai Coroanei amintiţi au sosit la Castelul Peleş, unde aşteptau pe M. S. Regele.

La ora 5 d. a., M. S. Regele şi M. S. Regina au sosit la Castel.

Consilierii au intrat în consiliu de Coroană, sub preşidenţia Suveranului.

Comunicarea M. S. Regelui

M. S. Regele a luat cel dintâiu cuvântul şi a făcut, în rezumat, următoarele declaraţii:

Desigur că fiecare din dv. cunoaşteţi situaţia grea, în care sunt pus azi, ca Rege şi ca Părinte.

Fiul Meu, într'o comunicare făcută Mie din Venezia, Mi-a anunţat hotărârea sa irevocabilă de-a renunţa la drepturile sale de Moştenitor al Tronului şi de membru al Familiei regale.

Cu toată durerea Mea de părinte şi cu conştiinţa Mea de Rege, care ca şi Regele Carol, am muncit pentru desvoltarea, înălţarea şi mărirea Ţării de azi, — trebuie să vă anunţ, cu cea mai mare durere, hotărîrea Mea NESTRAMUTATA şi DEFINITIVA de-a primi această renunţare a Principelui Carol.

Vă rog, deci, pe toţi să Mă ajutaţi pentru a întări cu formele legale acest act şi a face ca el să nu aibă niciun alt ecou în Ţară.

PRESTIGIUL DINASTIEI, PREOCUPAREA MEA DE VIITORUL ŢARII ŞI DE PRESTIGIUL EI, MA FACE SA IAU ACEASTA HOTARIRE, CARE, INCA ODATA VA SPUN, CU DURERE TREBUE SA O ANUNŢ DOMNIILOR-VOASTRE.

Scrisoarea Prinţului Carol

— Zece ani nu se mai înapoiază în ţară —

M. S. Regele a citit apoi consilierilor scrisoarea Prinţului Carol, care are aproape acest cuprins:

SIRE.

Am luat hotărîrea irevocabilă de-a renunţa la calitatea mea de Moştenitor al Tronului şi de membru al Familiei regale.

Mă oblig a nu mai veni în ţară zece ani de zile, afară de cazul când Majestatea Voastră îmi poronciţi să fac altfel.

*

M. S. Regina

M. S. Regele a rugat apoi pe consilieri să-şi spue părerile lor, dând cuvântul întâi d-lui I. Mihalache, ca cel mai tânăr.

Ce-a spus d. Mihalache

Intr'o ţară monarhică constituţională, ideea monarhică şi interesele superioare ale ţării se complectează, se confundă şi se identifică.

In cazul de faţă, M. S. Regele ca reprezentant şi al Monarhiei şi al Naţiunei şi ca unul care cunoaşte deaproape şi cu precizie împrejurările, este cel mai în măsură să judece, dacă gestul Principelui Carol periclitează interesele monarhice şi deci şi ale ţării. Şi mai ales dacă le periclitează în mod iremediabil.

D. I. MIHALACHE

Dacă M. Sa în astfel de împrejurări este hotărîtă irevocabil să primească renunţarea Principelui, declar în numele partidului pe care-l reprezint că mă alătur acestei hotărîri.

Declaraţia d-lui Iuliu Maniu

D. IULIU MANIU a spus în rezumat următoarele:

Dreptul de a decide, în primul rând asupra chestiunilor Dinastiei şi asupra membrilor Ei aparţine în primul rând M. S. Regelui.

Deaceea, nouă ne-ar rămânea să luăm cunoştinţă de declaraţia irevocabilă a M. S. de a primi renunţarea la succesiune a A. S. R. Principele Carol.

Cu toate acestea, îmi permit a exprima părerea, că ar fi bine ca înainte de a se accepta renunţarea la succesiune a A. S. Regale, să se facă un demers solemn şi oficial pe lângă A. Sa, ca să revie asupra acestei renunţări şi până la venirea răspunsului său, să se suspende şedinţa consiliului de Coroană. Aceasta, din motivul că chestiunea renunţărei este cât se poate de

D. I. MANIU

gravă şi poate produce în viitor complicaţiuni, pe care e bine să le prevenim.

De altfel, hotărîrea M. S. în această chestiune, ne va găsi alături de M. Sa.

*

Părerea d-lui prof. Iorga

D. NICOLAE IORGA a exprimat o părere identică cu a d-lui Iuliu Maniu. A arătat durerea, pe care o simte faţă de

D. N. IORGA

acest act al Prinţului Carol. A accentuat calităţile distinse ale Principelui Moştenitor, inima Sa bună şi inteligenţa Sa superioară.

Acceptarea acestei renunţări, fără alt demers, ar putea produce complicaţiuni şi ar putea duce la o regenţă. D-sa a spus, că ştie că nici o regenţă n'a adus bine Ţărilor şi Dinastiilor.

Declaraţia d-lui Vaida

D. ALEX. VAIDA VOEVOD a spus, în esenţă, că e de acord cu cele spuse de d-nii Maniu şi Iorga şi şi-a arătat credinţa, că un demers, ce s'ar face pe lângă

A. S. R. Principele Mihai moştenitorul Tronului

Principele Carol, ar putea avea un rezultat favorabil.

M. S. REGELE a întrerupt pe d. Vaida şi a spus că totul e zadarnic.

D. VAIDA a arătat impresia nefavorabilă, pe care ar produce-o în opinia publică schimbarea aceasta în succesiune.

Principele Carol ar putea după

D. AL. VAIDA-VOEVOD

un timp oarecare să aibă un amestec în politica ţării, amestec care ar putea să tulbure viaţa noastră de stat.

Cuvântul Patriarhului

S. Sa PATRIARHUL, DR. MIRON CRISTEA a spus că Biblia învaţă pe oameni, ca să ierte greşelile omeneşti. S. Sa ca slujitor al Altarului recomandă această învăţătură creştinească. Intru cât, însă, M. S. Regele a luat această hotărîre ca Părinte şi ca Rege, S. Sa, ca slugă plecată a Coroanei, este acum, ca şi în totdeauna de părerea Regelui, al cărui înalt patriotism şi devotament pentru interesele Ţării le cunoaşte pe deplin!

S. Sa a încheiat dând binecuvântare hotărîrilor luate.

Declaraţiile d-lui general Averescu

D. GENERAL AVERESCU

D. gen. AVERESCU a spus că de acum câţiva ani, de când cu căsătoria morganatică a Principelui Carol, la Odessa, a fost de părerea de azi a M. S. Regelui şi că vede azi că nu s'a înşelat.

Evident că azi, în faţa celor întâmplate, este de părerea M. S. Regelui, pe care-L înţelege şi ca Părinte şi ca Suveran.

M. S. Regele

Declaraţiile d-lui general Prezan

D. GENERAL PREZAN

D-sa a spus că îl cunoaşte de mic pe Principele Carol şi-l iubeşte părinteşte.

Cu toată părerea de rău, dacă interesele Ţării reclamă, însă, trebuie să respectăm hotărîrea M. S. Regelui, care şi acum, ca şi în timpul războiului, dă dovadă că pune interesele Ţării mai presus de Sine, de familia Sa şi de orice. Actul de azi al Suveranului se poate compara cu ale oamenilor mari din timpurile antice.

Declaraţia primului ministru

D. ION BRATIANU a spus că declară, în numele întregului guvern, că oricare ar fi părerile altora, guvernul va executa fidel hotărîrea regală.

*

M. S. REGELE, cu lacrimi în ochi, a mulţumit fruntaşilor ţării pentru sprijinul şi devotamentul arătat şi în aceste momente grele.

M. S a strâns apoi mâna tuturor şi consiliul a luat sfârşit la orele 7 seara.

*

Guvernul a dat apoi presei următorul comunicat:

Comunicat oficial

A. S. R. Principele Carol, moştenitorul tronului, comunicând, în scris, M. S. Regelui, renunţarea Sa irevocabilă la succesiunea tronului şi la toate prerogativele ce decurgeau din această calitate şi din aceea de membru al Familiei Regale, M. S. Regele s'a văzut nevoit să primească această renunţare şi să convoace pentru azi, 31 Decembrie 1925, la Castelul Peleş, un Consiliu de Coroană. In acest consiliu, M. S. Regele a comunicat Inalta Sa hotărîre şi a făcut apel la toţi fruntaşii ţării, prezenţi, de a'l ajuta în executarea ei şi la proclamarea A. S. Principelui Mihai ca moştenitor al Tronului.

In acest scop, în urma asigurărilor de sprijin date din partea tuturor celor prezenţi, Reprezentanţa Naţională a fost convocată pentru Luni, 4 Ianuarie 1926.

Se schimbă şi actele civile ale Principelui Carol

Guvernul a hotărît apoi să ţie Sâmbătă 2 Ianuarie un consiliu de miniştri la Bucureşti, în care se va hotărî asupra administrărei averei Principelui Carol pe vremea absenţei sale din ţară, precum şi asupra schimbărei actelor de stare civilă a fostului Principe Moştenitor.

Deasemenea, consiliul va întocmi proiectul de lege, care va fi supus Luni 4 Ianuarie, Parlamentului, pentru ratificarea hotărîrei consiliului de coroană dela Sinaia şi proclamarea Principelui Mihai ca Moştenitor al Tronului României.

EMIL CIUCIANU

Chestiunea regenţei şi a tutelei

Adunările legiuitoare convocate Luni, 4 c., ca să proclame ca moştenitor al tronului României pe A. S. R. Principele Mihai, vor regula, probabil, şi chestia regenţei, — de oarece noul principe moştenitor e minor.

Ce se înţelege prin regenţă?

In cazul când se constată starea de suspensiune a puterei regale, se impune delegarea exerciţiului acestei puteri de o singură persoană.

In cazul acesta regele e în viaţă, dar nu poate exercita puterile ce i le-a oferit Constituţia (regele e minor, e bolnav grav, sau e absent din ţară).

Când Regele e în viaţă şi exercită toate puterile sale regale, El poate numi o regenţă compusă din 3 persoane CARE NUMAI DUPA MOARTEA LUI POATE SA EXERCITE PUTERILE REGALE IN TIMPUL MINORITAŢEI SUCCESORULUI SAU LA TRON.

Această regenţă trebue să fie însă aprobată de Adunările legiuitoare (Reprezentaţiunea naţională).

EA VA EXERCITA, IN ACELAŞ TIMP ŞI TUTELA IN EPOCA MINORITAŢII SUCCESORULUI LA TRON.

Dacă la moartea Regelui, regenţa nu e numită, — succesorul fiind bine înţeles minor, — atunci ambele Adunări legiuitoare întrunite numesc o regenţă. Membrii regenţei, intră în funcţiune după depunerea jurământului prescris de Constituţie.

Regenţa ia sfârşit la majoratul Suveranului (18 ani împliniţi) şi ea nu poate să modifice Constituţia.

*

Principele Carol, în urma renunţării sale la tron şi la toate prerogativele ce decurg dintr'însa şi la calitatea de membru al familiei noastre regale, nu va mai face parte din cadrele armatei române.

Noul Principe moştenitor al tronului

A. S. R. Principele Mihai va fi proclamat moştenitor al tronului conform art. 77 din Constituţie, care stabileşte succesiunea la tron.

Sub Regele Carol I, succesiunea la tron se regulase în persoana Principelui Ferdinand, cu scopul de a se înlătura eventuale neînţelegeri, sau chiar agitaţiuni în jurul chestiunei importante a alegerei persoanei noului suveran.

In articolul citat se spune că „puterile ereditare ale Regelui sunt ereditare în linie coborîtoare directă şi legitimă a **M. S. Regelui Carol I de Hohenzollern din bărbat în bărbat, prin ordinul de primogenitură şi prin excluderea perpetuă a femeilor şi a coborîtorilor lor"**.

Amintim, că guvernul Theodor Rosetti a contribuit la consolidarea ordinei dinastice a regatului român. El a introdus formal în Constituţie pe moştenitorul presumtiv al Coroanei în viaţa constituţională.

La 14 Martie 1889, Ştefan Greceanu, un membru al partidului conservator, a interpelat guvernul asupra înscrierii Principelui Ferdinand în lista senatorilor, ca moştenitor al Coroanei. Senatul a votat, conform art. 76 din Constituţie, moţiunea prin care Principele Ferdinand făcea parte din membrii Senatului. (Martie 1889).

D. GENERAL COANDA